

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 369/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Tomasom, advokátska kancelária, 1. mája 216/7, Poprad, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 264/2014 z 27. novembra 2014 o úhrade trov súdneho konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného

práva na právnu pomoc podľa čl. 6 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 264/2014 z 27. novembra 2014 o úhrade trov súdneho konania (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania v procesnej pozícii odporcu v 1. rade vedenom Okresným súdom Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 C 229/2010, predmetom ktorého bolo určenie, či nehnuteľnosti patria do dedičstva po zosnulom. Okresný súd v označenom konaní uznesením z 31. mája 2012 konanie zastavil z dôvodu spaľvzatia návrhu navrhovateľom a vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Okresný súd o trovách uvedeného konania rozhodol uznesením z 8. augusta 2014 tak, že navrhovateľa zaviazal nahradiť v prospech sťažovateľa trovy konania v sume 408,12 € z titulu právneho zastúpenia a odporcovi v druhom rade náhradu trov nepriznal. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie v časti výroku v bode 1 o náhrade trov konania, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a druhým výrokom rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za porušujúce jeho označené práva z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, ktoré považuje za arbitrárne, ako aj z dôvodu, že krajský súd nesprávne aplikoval ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted], [redacted], trvale bytom [redacted] [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd a právo na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/264/2014 z 27. novembra 2014 porušené bolo

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/264/2014 z 27. novembra 2014 a vec vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) pozostávajúcu z dvoch právnych úkonov a to prípravy a prevzatia právneho zastúpenia a vypracovanie podania, ktorú je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] vedeného v ČSOB a. s. pobočka Poprad, č. ú. [REDAKOVANÉ] v lehote 14 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny, ako aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu o úhrade trov súdneho konania, pričom podstata jeho argumentácie spočíva v tvrdení, že krajský súd nesprávne rozhodol o trovách konania, keď vychádzal z toho, že v okolnostiach prípadu nebolo možné zistiť hodnotu pozemkov, a teda hodnotu práva pri takejto určovacej žalobe.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

V nadväznosti na obsah sťažnosti ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť, že námietky sťažovateľa síce smerujú proti porušeniu princípov spravodlivého súdneho konania, týkajú sa však len jeho časti, a to rozhodovania krajského súdu o trovách konania, čo má v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci na sťažovateľa nepochybne negatívne dôsledky, avšak tieto nemožno z hľadiska kritérií spravodlivého procesu podľa názoru ústavného súdu dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú relevanciu ako námietkam proti procesnému postupu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej, resp. samotnému rozhodnutiu vo veci samej (m. m. IV. ÚS 225/2012, IV. ÚS 311/2012, III. ÚS 47/2013).

Ústavný súd nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu o náhrade trov súdneho konania. Vo všeobecnosti však platí, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že napadnutý výrok rozsudku krajského súdu je z hľadiska kritérií zákonnosti jeho odôvodnenia primerane odôvodnený, pričom interpretácia aplikovaných noriem týkajúcich sa náhrady trov konania zjavne nevybočuje

z ich zmyslu a účelu. V žiadnom prípade argumentáciu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľ má na celú vec odlišný názor a s napadnutým uznesením krajského súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označeného základného práva sťažovateľa.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že výrok napadnutého rozhodnutia krajského súdu týkajúci sa sťažovateľa nie je založený na aplikácii § 150 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ale na aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Moderačné právo všeobecného súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich platenie náhrady trov konania krajský súd neaplikoval vo vzťahu k sťažovateľovi s poukazom na to, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že situácia sťažovateľa je porovnateľná so situáciou navrhovateľa, preto aplikácia § 150 OSP ani neprichádzala v úvahu. Pokiaľ však ide o potrebu aplikácie § 10 ods. 1 vyhlášky vytýkanej sťažovateľom, ústavný súd poukazuje na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej krajský súd upozornil na to, že predmetom napadnutého konania bolo určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, a preto až v konaní o dedičstve by bolo možné ustáliť, v akom rozsahu by sa navrhovateľ stal vlastníkom sporných nehnuteľností, preto v okolnostiach prípadu bolo potrebné aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, pretože bola naplnená hypotéza uvedenej normy, že hodnotu práva v peniazoch by bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je zjavne neopodstatnená, a preto ju v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2. Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto

porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Keďže ústavný súd nezistil porušenie napadnutých ústavno-procesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu a sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

3. Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva podľa čl. 37 ods. 2 listiny ústavný súd *prima facie* konštatuje, že nezistil relevantnú súvislosť medzi namietaným porušením uvedeného základného práva sťažovateľa podľa listiny a napadnutým uznesením krajského súdu.

Základnému právu na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy analogicky aj základnému právu podľa čl. 37 ods. 2 listiny totiž zodpovedá povinnosť súdu, ako aj iného štátneho orgánu alebo orgánu verejnej moci vytvoriť podmienky pre dostupnosť právnej pomoci, a to v rozsahu konania pred príslušným orgánom (*mutatis mutandis* II. ÚS 60/98 alebo I. ÚS 58/01). Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania (II. ÚS 78/03).

Krajský súd v rámci rozhodovania o priznaní úhrady trov v zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky napadnutým uznesením krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nezasiahol

do podstaty a zmyslu základného práva na právnu pomoc sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, preto bolo potrebné aj túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietnuť v rámci jej predbežného prerokovania podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uvedenými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2015